

Előszó

Jelen tananyag az Informatikai rendszerek a közszolgálatban I. tantárgyhoz íródott, amiből következik, hogy szerves egésznek alkotja a tantárgy folytatásával. A tárgyak központi eleme az informatikai rendszerek bemutatása, az első tárgy az elméleti megalapozást, a rendszerek működési környezetének tudományos, infrastrukturális, menedzsment- és jogszabályi bemutatását végzi el, míg a második sokkal inkább a közigazgatás működési gyakorlatában és a személyes terünkben megjelenő konkrét technológiákat, megoldásokat mutat be.

Úgy gondoljuk, hogy a téma átfogó ismerete szükséges minden mai közigazgatásban valaha is közép- vagy felső vezetői tisztséget betöltő számára. Nemcsak abban segít, hogy eligazodjunk a közigazgatás és legfőképp az elektronikus közigazgatás néha száraz, néha kimondottan izgalmas útvesztőin, hanem ahhoz is eszköztárat szolgáltat, hogy egy-egy projektszintű, sőt stratégiai szintű döntés-előkészítési és döntéshozatali folyamatban eredményesen részt vehessünk. A tananyag célja továbbá rámutatni az informatikai fejlesztések szerteágazó voltán túl arra a tényre is, hogy az információ-rendszerek – és szinte mindennek, ami informatika – központi eleme az adat. A két féléves tárgy lényegében az adat fogalmának megismerése köré épül, ami első pillantásra szőrszálhasogatóan részletes feldolgozását vetíti elő ennek az aprócska szónak, fogalomnak, de ne ijedjünk meg: az adat megjelenése az informatika széles területein sokkal érdekesebb és izgalmasabb, mint azt elsőre gondolnánk!

A leíró tematikájú, kategorizáló egyetemi tankönyvi szövegeket megemésztetni kevésbé kedvelő Olvasó se tántorodjon el az olvasástól. A mű szerzői gyakorlati példákkal, való életből vett esetek bemutatásával színesítik a szöveget. A tanulhatóságot pedig az egyes fejezetek szerkezetével is igyekeztünk elősegíteni. A jelentős számú új fogalmat tartalmazó fejezetek végére fogalomgyűjteményt helyeztünk, illetve minden fejezet végén önellenőrző kérdéseket tettünk fel. A kérdések egyrészt a konkrét ismeretanyag elsajátítására, másrészt a tananyag átfogó ismeretére épülő, gyakran fantáziánkat is megmozgató problémamegoldásra irányulnak.

A fejezetek tartalmilag egy-egy rövid bevezetővel kezdődnek, így képet kapunk arról, hogy mi várható az adott fejezetben, és a bevezető segít elhelyezni azokat a tágabb tananyagban, valamint összefoglalóval zárulnak. Jelen előszóban egyben is bemutatjuk a fejezeteket, hogy az Olvasó is lássa a mögötte húzódó logikai szálát.

Az ÁTMA-képzési¹ anyag befogadását segítő fogalmi bevezetéssel indítunk az első fejezetben, amelyben a következő fejezetekhez szükséges rendszer, közigazgatási rendszer fogalmát fejti ki a szerző, bemutatja ezek kategóriáit, és megalapozza helyes használatukat. A fejezetben természetesen már megjelenik az adat fogalma is, meghatározzuk, mi az adat, az információ, a tudás, illetve a bölcsesség. A következő fejezetek a közigazgatási adatokat, az adatvagyonot mutatják be. Megismerkedünk az adatvédelem alapjaival és a különböző adattípusokkal. Majd az e-közszolgáltatások rendszereit ismerjük meg, és az adatfelhasználás gyakorlati kihívásaiba is betekintést kapunk, így a harmadik fejezetben definiáljuk

---

¹ Államtudományi osztatlan mesterképzés.

az e-közzolgáltatás fogalmát és a folyamatmenedzsmentet, illetve bemutatjuk az elektronikus közigazgatás back és front office rendszereinek típusait.

Mindez előrevetíti a negyedik fejezetben megjelenő problémakört, a vezetőidöntéstámogatást a közigazgatásban, amelyben megismerkedünk azokkal az adatokon alapuló, közigazgatásban és a versenyszférában egyaránt felhasznált informatikai rendszerekkel, amelyek egy szervezet életében a napi, operatív döntésektől a szélesebb perspektívájú stratégiai döntésekig segítik a döntéshozókat, bárhol helyezkedjenek is el a szervezet hierarchiájában. Ebben a fejezetben részletesebben tárgyaljuk az első fejezetben már bemutatott rendszertípusokat is, illetve az egyéni és testületi döntést elősegítő eszközöket. Konkrét szoftveres megoldást is bemutatunk a MikroVoks képében.

Miután az Olvasó kedvet kap az információs rendszerek implementálására és fejlesztésére saját munkahelyén vagy a közigazgatás valamely ágában, naprakésznek kell majd lennie ezek jogi szabályozásában, különböző előírásaiban mind hazánk, mind az unió viszonylatában. Ehhez nyújtunk segítséget a következő, ötödik fejezetben.

Az adatok rendszerbeli felhasználását és a modern jogot is foglalkoztató kérdéskörrel haladunk tovább: a talán laikusok számára is ismert fogalom, a Big Data², illetve ennek megjelenése a közigazgatásban. A modern menedzsernek tisztában kell lennie ezzel a fogalommal, hogy a belőle származó előnyöket maximálisan ki tudja használni, illetve a vele járó fenyegetésekre, veszélyekre is fel tudjon készülni. A fejezetben betekintést kapunk az adatbányászat izgalmas világába is.

A Big Data fogalmi keretei után a hetedik, illetve nyolcadik fejezetben az adatok tárolását, rendszerezését, nyilvántartását és felhasználhatóságát mutatjuk be adatbázisok és nyilvántartások, illetve infrastruktúra és technológia szintjén. Utóbbiak esetén kitérünk a jelenlegi informatikai kihívásokra és trendekre is, bemutatva az Olvasónak azokat a kihívásokat és változásokat, amelyek, minden bizonnyal, a képzés elvégzése után jelene mindennapi részét képezik majd; célunk ezzel természetesen a képzés időtállóságának biztosítása mellett az Olvasó digitális művelése is.

A kilencedik fejezet az eddigi fejezetekben bemutatott tananyagokra építve bevezet minket az azok gazdasági, pénzügyi hasznosságát megalapozó platformgazdaságban. Célja, hogy megismertessen a jelen és a közeljövő gazdasági lehetőségeivel. A fejezet erősen alapoz a privát szféra megoldásaira és tanulságaira, így azoknak is hasznos olvasmány, akik jövőjüket (rövid vagy hosszú távon) nem a közigazgatásban képzelik el, viszont mivel a közigazgatási fejlesztések és maga az államgazdaság is gyakran trendkövető az innováció világában, érdemes a jövő közigazgatási döntéshozóinak is odafigyelniük a magánszférára.

Az utolsó fejezet némileg eltér a többi fejezet felépítésétől. Központi témája a mesterséges intelligencia mint az adatok és rendszerek leghatékonyabb kihasználását lehetővé tevő, átfogó technológiai megoldás bemutatása. A fejezet izgalmas olvasmány a teljesen laikusoknak is. Célja megismertetni az Olvasót a mesterséges intelligencia múltjával, jelenével és jövőjével egyaránt. Választ kíván adni a témával kapcsolatban gyakran a köznapiságban is elhangzó kérdésekre. A fejezet célja továbbá, hogy más kontextusba emelje a korábbi fejezetekben tanultakat, új perspektívákat mutasson be akár a Big Data akár a platformgazdaság, akár a nyilvántartások, akár a döntéstámogatás, de úgy en bloc az informatikai rendszerek világában.

² A Big Data és a Dolgok Internete fogalmakat nagy kezdőbetűvel írjuk a tankönyvben, hogy a fogalmak viszonylagos újdonságát kiemeljük.